

Staženo z webu:
eknihy zdarma.cz

Staženo z webu:

eknihy zdarma.cz

EZ Eknihy
zdarma.cz

Karel Jaromír Erben – Kytice

Zlatý kolovrat

Umělecký text

Okolo lesa pole lán,

Pán stojí, nevěda, co chtěl,

hoj, jede, jede z lesa pán,

své velké žízně zapomněl;

na vraném bujném jede koni,

diví se tenké, rovné niti,

vesele podkovičky zvoní,

nemůže očí odvrátiti

jede sám a sám.

s pěkné přadleny.

A před chalupou s koně hop!

Svobodna-li jest ruka tvá,

a na chalupu: klop, klop, klop!

ty musíš býti žena má!

Hola hej! otevřete mi dveře,

dívčinu k boku svému vine

zbloudil jsem při lovení zvěře;

„Ach, pane! Nemám vůle jiné,

dejte vody pít!

Než jak máti chce.“

Vyšla dívčina jako květ,

A kde je, děvče, máti tvá?

neviděl také krásy svět;

Nikohoť nevidím tu já.

přinesla vody ze studnice,

„Ach, pane! Má nevlastní máti

stydlivě sedla u přeslice,

zejtra se s dcerou domů vrátí,

předla, předla len.

vyšli do města.“

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Autor: Karel Jaromír Erben

Název díla: Kytice

Nakladatelství: Nakladatel B. Kočí,
Knihkupec

Místo vydání: Praha

Rok vydání: 1921

ISBN: —

Zdroj: <http://ld.johannesville.net/erben-04-kytice>

Neumělecký text

Snad naše nejoblíbenější básnická sbírka
19. století. Dvanáct vynikajících balad

uvedl K.J.Erben stejnojmennou vstupní básní. Mistr umělecké zkratky dokázal ve třech slokách zachytit báji vykládající původ slova mateřídouška. Ve zbývajících třech strofách vyjádřil obrazně svůj názor na dávný, až pohanský původ bájí, naznačil i básnický záměr díla a jeho na svou dobu odvážné věnování slovanským vlastencům. Básník poznal důvěrně české básně i pohádky, a proto toužil doplnit Čelakovského " Ohlasy " promyšleným výběrem lidových námětů epických. Sbírka zahrnula hlavní druhy lidové epiky. Nejpočetnější skupinu tvoří báje. Ty nejvíce odrážejí názor lidu na přírodu, v níž se člověk potýká s působením tajemných sil a bytostí (Polednice, Vodník, Vrba, Lilie, Holoubek, Svatební košile). Pro naše předky nebylo hranic mezi živým a neživým světem. A z

pohanských mýtů přechází tato představa i do zlidovělé tradice křesťanské. Místní pověsti má za základ nejstarší balada Poklad s námětem Velkého pátku, kdy se odkrývají poklady. Pohádka, a to od Boženy Němcové, byla podkladem Zlatého kolovratu. Legenda barokně romantického ladění je základem Záhořova lože. A hojná jsou právě v naší těžce zkoušené zemi proroctví (Libušino, Sibyllino, slepého mládence aj.), úryvky z ní tvoří závěrečnou, vlastenecky povzbudivou, ale i kritickou báseň Věstkyně. Tuto pestrost rozmnožují i dramatické obrazy ze života s kresbou lidových obyčejů (Štědrý den, Dceřina kletba).

Sbírkou prolíná přísný lidový názor mravní. Za provinění přichází neúprosně trest. V křesťanské etice jej zmírňuje či

odčiňuje pokání (Poklad, Svatební košile, Záhořovo lože). Erben vysoce ocenil společenské poslání ženy, zejména matky. Všechny skladby kromě Záhořova lože mají své ženské hrdinky. A nad velikostí i úskalími mateřské lásky se kniha zamýšlí ve většině baladických písní : už v úvodní báji etimologické, v baladách poklad, Polednice, Zlatý Kolovrat, v slavném Vodníkovi, v bájích Vrba i Lilie, a velmi tvrdě v tragickém dialogu Dceřiny kletby. Erbenova poselství národu posud oslovují náš dnešek. V závěru Věstkyně čteme mj.: